

Udviklingsredegørelse for social- og sundhedsassistentuddannelsen 2021

Udviklingsredegørelse samt ansøgning om ændringer af uddannelsen for 2021

Det faglige udvalgs navn	Fagligt udvalg for erhvervsrettede velfærdsuddannelser (FEVU)
Sekretariat	SEVU - Sekretariatet for Erhvervsrettede Velfærdsuddannelser
Navn på uddannelse	Social- og sundhedsassistent
Dato	Oktober 2020

Uddannelsens status	Ja/Nej
Uddannelsen er dimensioneret med kvote på grundforløb 2 i 2021	Nej. Der er indgået praktikpladsaftale for hovedforløbet
Uddannelsen er en fordelsuddannelse i 2020	Nej
Uddannelsen udbydes med skolepraktik i 2021	Nej

FEVU har søgt om, at uddannelsen bliver en fordelsuddannelse fra 2021

1. Vurdering af uddannelsens forventede fremtidige kompetencebehov

Tabel 1.1: Ledighedsgrad

	2017 (ledighedsgrad for færdiguddannede i 2015)	2018 (ledighedsgrad for færdiguddannede i 2016)	2019 (ledighedsgrad for færdiguddannede i 2017)
Ledighedsgrad for færdiguddannede i 4.-7. kvartal efter fuldførelsen af uddannelsen ¹	3,2%	2,4%	2,0%

¹ For uddannelser med færre end 10 fuldførte er der ikke opgjort en ledighedsfrekvens.

Ledighedsgraden for færdiguddannede i 4.-7. kvartal efter fuldførelsen af uddannelsen (tabel 1.1)**Beskriv udvalgets vurdering af udviklingen i uddannelsens ledighedsgrad:**

For 2019 (færdiguddannede i 2017) er den gennemsnitlige ledighedsgrad for erhvervsuddannelserne 6,4 %.

Ønsker udvalget at supplere ledighedsgraden med beskæftigelsesfrekvens og videreuddannelsesfrekvens for uddannelsen kan disse findes her:

<https://www.uvm.dk/erhvervsuddannelser/ansvar-og-aktoerer/raad-og-udvalg/beskaeftigelsesfrekvenser>

På ovenstående side findes ligeledes frekvenser for selvstændighed, køn og etnicitet, som kan inddrages i det faglige udvalgs vurdering.

Hvilke årsager kan ligge bag det nuværende tal?

Flere ældre med plejebehov, færre ansøgere til social- og sundhedsuddannelserne og et højt antal medarbejdere, som snart går på pension betyder, at udfordringerne med rekruttering og fastholdelse på sundheds-, ældre- og socialområdet bliver større i de kommende år.

Det er især i dette lys, at parterne på området, herunder FOA, KL og Danske Regioner har samlet ressourcerne og fusioneret det tidligere EPOS og det tidligere PASS i et nyt fællesudvalg for de erhvervsrettede velfærdsuddannelser (FEVU). Parterne forventer at stå stærkere til at løse rekrutteringsudfordringerne til især social- og sundhedsområdet og skabe øget kvalitet i uddannelsestilbuddene.

Rekruttering til sundheds-, ældre- og socialområdet er derfor én af de væsentligste uddannelsespolitiske dagsordener for FEVU, og udvalget ser et stærkere samspil mellem AMU og EUD som et vigtigt redskab i dette arbejde.

Det fremgår af tabel 1.1, at ledighedsgraden for social- og sundhedsassistenter er faldende fra 3,2% i 2017 til 2,0 i 2019.

Denne lave ledighedsgrad afspejler, at der er stor efterspørgsel efter færdiguddannede social- og sundhedsassistenter.

Beskæftigelsesfrekvens fordelt på afslutningsår

	2014	2015	2016	2017
Beskæftigelsesfrekvens for social- og sundhedsassistenter	0,81	0,83	0,86	0,86
Antal færdiguddannede	3.007	2.966	3.063	2.945

Tabellen viser, at beskæftigelsesfrekvensen er stigende, hvilket afspejler at arbejdsmarkedet har brug for de færdiguddannede.

Videreuddannelsesfrekvenser fordelt på afslutningsår

	2014	2015	2016	2017
Videreuddannelsesfrekvens for social- og sundhedsassistenter	0,09	0,07	0,05	0,04
Antal	3.007	2.966	3.063	2.945

Social- og sundhedsassistentuddannelsen er adgangsgivende til en række professionsuddannelser, herunder sygeplejerskeuddannelsen. Det ses af tabellen, at andelen af social- og sundhedsassistenter, der videreuddanner sig, er faldende fra en frekvens på 0,09 blandt færdiguddannede i 2014 til 0,04 blandt færdiguddannede fra 2017. Det er udvalgets formodning, at den faldende andel hænger sammen med den stigende beskæftigelsesfrekvens.

Kan der konstateres relevante ændringer i f.eks. virksomhedernes udvikling, det fremtidige behov for faglærte, internationale forhold eller teknologiudviklingen?

Som følge af øgede kompetencekrav på arbejdsmarkedet for social- og sundhedsassistenter, herunder kortere liggetider på hospitalerne og flere plejekrævende ældre jf. den demografiske udvikling blev den trindelte social- og sundhedsuddannelse omlagt ved en omfattende revision i 2017 og opdelt i to selvstændige uddannelser. Udvalget forventer, at denne ændring vil muliggøre en større og mere målrettet rekruttering til jobområdet for social- og sundhedsassistenter.

Som følge af udviklingen i det nære og sammenhængende sundhedsvæsen samt alderssammensætningen blandt social- og sundhedsassistenter med betydning for deres forventede fratrædelsestidspunkt fra arbejdsstyrken, er det i praktikpladsaftalen for 2020-21 aftalt, at antallet af praktikpladser for social- og sundhedsassistentelever øges fra tidligere 4.700 pladser til minimum 6.000 årlige praktikpladser.

Parterne har således både udviklet uddannelserne og øget praktikpladsaftalen med henblik på, at øge optaget på uddannelsen og tilgodese det stigende behov for flere medarbejdere på arbejdsmarkedet.

2. Elev- og praktikpladssituationen

Tabel 1.2: Uddannelsesaktive elevers status 3 mdr. efter gennemført grundforløb 2

Andel og antal uddannelsesaktive ² elever, som 3 mdr. efter gennemført grundforløb 2 er overgået til aftale, skolepraktik, står i praktikpladskø og/eller ikke er overgået til hovedforløb						
	2017		2018		2019	
Gns. andel tid i skolepraktik af alle igangværende aftaler ³	-		-		-	
	2017		2018		2019	
	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal
Uddannelsesaktive elever i aftale 3 mdr. efter afsluttet grundforløb 2	99%	1.348	98%	2.235	98%	2.410
Uddannelsesaktive elever i skolepraktik 3 mdr. efter afsluttet grundforløb 2	-	-	-	-	-	-
Uddannelsesaktive elever registreret som praktikpladssøgende 3 mdr. efter afsluttet grundforløb 2	1%	16	2%	52	2%	32
Elever, som ikke er overgået til hovedforløb 3 mdr. efter gennemført grundforløb 2 (defineret som ikke-uddannelsesaktive)	40%	910	32%	1.056	26%	853

Tabel 1.3: Tilgang til grundforløb 2

	2017	2018	2019
Tilgang til grundforløb 2	3.860	3.440	4.387

² Ved uddannelsesaktive elever forstås elever, som tre måneder efter færdiggørelsen af grundforløbets anden del enten er i uddannelsesaftale, skolepraktik eller er aktivt praktikpladssøgende.

³ For at en uddannelse eksempelvis kan udpeges til fordelsuddannelse, må omfanget af skolepraktik max forvente at fylde 15 % på uddannelsen (med henblik på senere udbetaling af fordelsbonus).

<p>Analyse af elevers status 3 mdr. efter gennemført grundforløb 2 (tabel 1.2 og 1.3)</p>
<p>Kommentarer til antallet/andelen af elever i henholdsvis aftale, skolepraktik, praktikpladskø samt elever, der har afsluttet grundforløb 2 og som efter tre mdr. ikke er overgået til hovedforløb. Beskriv udvalgets analyse af udviklingen.</p> <p><i>Hvilke udfordringer peger udvalgets analyse af tallene på?</i></p> <p><i>Er udvalget opmærksomt på særlige regionale forskelligheder i fordelingen, må denne gerne kommenteres.⁴</i></p>
<p>Som det fremgår af tabel 1.2 er uddannelsen ikke tilrettelagt med skolepraktik.</p> <p>Det fremgår yderligere af tabel 1.2, at andelen af uddannelsesaktive elever, der 3 måneder efter afsluttet grundforløb har en uddannelsesaftale, er meget højt på 98 – 99%, og at der indgås et stærkt stigende antal uddannelsesaftaler fra 1.348 i 2017 til 2.410 aftaler i 2019. Stigningen afspejler jobområdets store rekrutteringsbehov.</p> <p>Det fremgår yderligere af tabel 1.2, at andelen af grundforløbs elever, der ikke er uddannelsesaktive 3 mdr. efter afsluttet grundforløb, er faldende (fra 40% i 2017 til 26% i 2019). Udvalget ser med tilfredshed, at andelen, der ikke fortsætter på hovedforløbet indenfor tre måneder er stærkt faldende, men vil i lyset af det store rekrutteringsbehov arbejde for, at andelen skal blive endnu lavere.</p> <p>Udvalget er derfor ved at igangsætte en række analyser for at blive klogere på, hvor disse potentielle elever forsvinder hen, og hvad der kan gøres for motivere dem til at blive i uddannelsen.</p>
<p>Beskriv hvilke konkrete indsatser udvalget forventer at igangsætte næste år eller de kommende år blandt andet som følge af analysen af elevernes status 3 mdr. efter gennemført grundforløb 2.</p>
<p><i>Hvilke særlige udfordringer på uddannelsens praktikpladsområde er indsatsen rettet mod?</i></p> <p><i>Er der f.eks. mangel på elever eller er der mangel på praktikpladser eller er der regionale forskelle, som kræver særlig opmærksomhed? Hvilke indsatser sættes i gang:</i></p>
<p><i>Evaluering af uddannelserne</i></p> <p>Udvalget har igangsat en evaluering af den omlægning af social- og sundhedsuddannelsen, som blev gennemført med virkning fra august 2017, med henblik på at afdække om revisionen virker efter hensigten, og om de nye uddannelser svarer til arbejdspladsernes behov. Evalueringen forventes afsluttet medio 2021.</p>

⁴ Find eventuelt data, der kan understøtte analysen her: <https://uddannelsesstatistik.dk/Pages/Topics/22.aspx>

Det anbefales, at bruge Excel-visningerne, som findes forinden på siden.

Opfølgning på anbefalinger fra taskeforberapporten ("Veje til flere hænder") og trepartsafilen om AUB

Regeringen, KL og Danske Regioner nedsatte sidste år en task force, der bl.a. skulle drøfte rekruttering af social- og sundhedsmedarbejdere. Task forcen har nu færdiggjort sit arbejde og har foruden en lang række analyser af jobområdet peget på en række anbefalinger, der skal sikre flere hænder på social-, ældre- og sundhedsområdet.

Anbefalingerne fra task forcen går bl.a. på nedenstående udfordringer, som FEVU er meget optaget af:

- Udvalget ser med stor bekymring på, at der ikke er nok ansøgere til uddannelsernes to grundforløb. Særligt har det efter omlægningen af uddannelserne og praktikpladsaftalen om øgning af praktikpladser på assistentuddannelsen vist sig vanskeligt for skolerne at sikre en tilstrækkelig stor rekrutteringsbase til assistentuddannelsen.
- Udvalget ser med stor bekymring på det store antal elever, der ikke umiddelbart overgår fra GF2 til et hovedforløb og ønsker at kvaliteten af grundforløbet undersøges – herunder også den tidligere praksis om samlæsning af grundforløbene for hhv. hjælper- og assistentuddannelsen.
- Udvalget ser med bekymring på, at for et stort antal SOSU-elever er de sproglige, kulturelle og læringsmæssige udfordringer så store, at der også under praktikken må iværksættes særlige indsatser for at sikre elevernes faglige progression og fastholdelse.

Udvalget er i gang med at følge op på rapportens anbefalinger og har især fokus på

- Bedre overgang mellem skole og praktik, med særligt fokus på systematisk indsamling og formidling af viden om, hvordan frafald mellem grundforløb og hovedforløb på social- og sundhedsuddannelserne kan forebygges.
- Styrket kvalitet af praktikforløbene, med særligt fokus på systematisk indsamling og formidling af viden om, hvordan sammenhæng mellem skole og praktik og mellem praktikperioderne kan fremmes.

3. Ændringsønsker og ansøgning

Vurdering af uddannelsen på baggrund af data og ændringer af kompetencebehov

A: Ansøgning om ændring	Ja	Nej
Har det faglige udvalg konkrete udviklings- og ændringsbehov for 2021? (Sæt kryds)	x	
Betyder udviklings- og ændringsbehovet ny uddannelsesbekendtgørelse (Sæt kryds)	x	
Betyder udviklings- og ændringsbehovet ny uddannelsesordning (Sæt kryds)	x	

Hvis det faglige udvalg svarer nej, fortsættes blot til afsnit nr. 4.

B: Hvis ja, hvordan imødekommer ændringsønsket arbejdsmarkedets behov for erhvervsfaglige og generelle kvalifikationer?

Ændringsønsker kan være baseret på udviklingen i erhvervsstruktur, arbejdsmarkedsforhold, arbejdspladsorganisation og teknologi, samt behovet for en innovativ og kreativ arbejdsstyrke.

Hvilke behov baserer ændringsønsket sig på, og hvordan er behovet blevet afdækket/analyseret?

Hvem er den primære målgruppe for ændringsønsket, og hvilken værdi skaber ændringen for uddannelsen?

Hvis ændringer først har virkning på længere sigt kan evt. angives et tidsperspektiv for, hvornår ændringen forventes at have en virkning på uddannelsen.

AMU-pakke, der giver merit i social- og sundhedsassistentuddannelsen

I forlængelse af trepartsaftalen fra 2017 arbejder udvalget med at øge fleksibiliteten mellem AMU og EUD og har derfor igangsat udvikling af en AMU-pakke, som kan give erfarne social- og sundhedshjælpere, der ønsker at blive social- og sundhedsassistent, merit ved optag på uddannelsen. Dette initiativ skal bidrage til at øge rekruttering til social- og sundhedsassistentuddannelsen. AMU-pakken skal indskrives i Bilag 1 til uddannelsesbekendtgørelsen.

Intentionen om at øge rekruttering til social- og sundhedsassistentuddannelsen ved hjælp af AMU-pakker har givet en række systembetingede udfordringer.

Niveauforskellen på hjælper- og assistentuddannelsen er taksonomisk set betydelig, og der er ringe grad af overlap mellem de to uddannelser. Det betyder, at den merit på 5 måneders praktik og fem ugers skoletid (som blev aftalt for hjælpere, der søger assistentuddannelsen ved revisionen af uddannelserne) samt 5 ugers yderligere afkortning af skoletiden for elever over 25 år stiller store krav til social- og sundhedshjælperne, der reelt skal nå mere komplekse uddannelsesmål på kortere tid.

En AMU-pakke, der skal sikre yderligere merit for hjælpere, der søger assistentuddannelsen, skal bygges op, så AMU-målene modsvarer definerede mål fra fagene i assistentuddannelsen. Den eksisterende portefølje af AMU-uddannelser modsvarer kun i ringe grad dette formål. Forskelle i beskrivelsessystemet for hhv. AMU og EUD vanskeliggør yderligere opgaven.

Endvidere udgør samspillet mellem en centraldefineret merit-pakke og skolernes forskellige lokale måder at tilrettelægge skoleundervisningen i assistentuddannelsen på en yderligere udfordring.

Udvalget forventer at afslutte arbejdet omkring AMU-pakken ved udgangen af 4. kvartal 2020.

Ændret indplacering af social- og sundhedsassistentuddannelsen i NQF

Der er i dag en betydelig niveauforskel mellem hjælper- og assistentuddannelsen. Udvalget har i forlængelse af revisionen af social- og sundhedsuddannelsen vurderet uddannelsens kompetencemål i relation til den nationale kvalifikationsramme (NQF) og er af den opfattelse, at det øgede niveau i

uddannelsen begrundet, at uddannelsen bør indplaceres i NQF niveau 5 og ikke som nu på niveau 4.

Det er udvalgets opfattelse at en sådan indplacering tillige vil øge uddannelsens status og dermed medvirke til at fremme rekruttering af dygtige elever til uddannelsen. Uddannelsens indplacering skal ændres i uddannelsesbekendtgørelsen, hvilket udvalget har anmodet ministeriet om.

Ændring af fagmål i farmakologi og medicinbehandling

Udvalget ønsker at rette et fagmål i faget Farmakologi og medicinbehandling i uddannelsesordningen, da der refereres til en instans, som ikke længere findes.

Omlægning

Oplis de konkrete ændringsønsker her:

- Ny AMU-pakke i bilag 1
- Ændring af uddannelsens NQF-indplacering
- Præcisering i faget Farmakologi og medicinbehandling

Ønskede ændringer har følgende økonomiske konsekvenser i forhold til: ⁵ (Sæt kryds)	Øgede krav	Reducerede krav	Uændrede krav
Udstyr: (Eventuel yderligere beskrivelse)			X
Lærerkvalifikationer: (Eventuel yderligere beskrivelse)			X
Undervisningstid: (Eventuel yderligere beskrivelse)			X
Praktiktid: (Eventuel yderligere beskrivelse)			X
Andet der kan medføre økonomiske konsekvenser: (Eventuel yderligere beskrivelse)			X

⁵ Anvend evt. et skema pr. ændringsønske, hvis der er flere ændringsønsker.

I skemaet nedenfor afkrydses det, hvorvidt der er ændringsønsker på uddannelser, specialer og trin i forhold til nyetablering samt nedlæggelse af uddannelser.

Nyetablering		
Her kan behovet for nyetablering begrundes nærmere. En eventuel egentlig ansøgning om godkendelse af en ny erhvervsuddannelse skal indsendes særskilt til ministeriet vedlagt en 10 punkts redegørelse, jf. § 2 i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.		
(Sæt kryds)	Ja	Nej
Uddannelse: (Eventuel yderligere beskrivelse)		x
Speciale: (Eventuel yderligere beskrivelse)		x
Trin ⁶ : (Eventuel yderligere beskrivelse)		x
Nedlæggelse		
Her kan behovet begrundes nærmere, herunder hvordan uddannelsesbehovet på området fremover skal dækkes. En eventuel egentlig ansøgning om nedlæggelse af en uddannelse skal indsendes særskilt til styrelsen.		
(Sæt kryds)	Ja	Nej
Uddannelse. (Eventuel yderligere beskrivelse)		x
Speciale: (Eventuel yderligere beskrivelse)		x
Trin ¹ : (Eventuel yderligere beskrivelse)		x

4. Opfølgning på foregående udviklingsredegørelser

Er der inden for de seneste tre år foretaget uddannelsesændringer eller igangsat særlige indsatser, som følge af uddannelsens elev- og praktikpladssituation, og i så fald; fungerer de efter intentionen⁷?

⁶ Særligt for ændringsønsker vedr. trin gælder det, at uddannelsen som udgangspunkt skal indeholde flere kompetencegivende trin. Her kan udvalget overveje og begrunde de eksisterende trins anvendelighed, jf. erhvervsuddannelseslovens § 15, stk. 2, og bekendtgørelse om erhvervsuddannelser § 14, samt overveje og begrunde eventuelt behov for oprettelse, omlægning eller nedlæggelse af trin. Hvis uddannelsen ønsker at nedlægge trin, skal dette udførligt begrundes i forhold til lovens og bekendtgørelsens bestemmelser, herunder om afspejling af en jobprofil på arbejdsmarkedet. En eventuel egentlig ansøgning om oprettelse, omlægning eller nedlæggelse af trin skal indsendes særskilt til ministeriet.

⁷ I forbindelse med uddannelsesændringerne kan de overordnede formål, jf. Erhvervsuddannelsesloven § 1, stk. 2, indgå i vurderingen. Erhvervsuddannelsessystemet skal tilrettelægges således, at det i videst muligt omfang er egnet til at:

- 1) motivere til uddannelse og sikre, at alle, der ønsker en erhvervsuddannelse, får reelle muligheder herfor
- 2) give uddannelsessøgende en uddannelse, der giver grundlag for deres fremtidige arbejdsliv, herunder etablering af selvstændig virksomhed,
- 3) bidrage til at udvikle de uddannelsessøgendes interesse for og evne til aktiv medvirken i et demokratisk samfund og bidrage til deres personlige udvikling,
- 4) imødekomme arbejdsmarkedets behov for erhvervsfaglige og generelle kvalifikationer vurderet under hensyn til den erhvervs- og samfundsmæssige udvikling, herunder udviklingen i erhvervsstruktur, arbejdsmarkedsforhold, arbejdspladsorganisation og teknologi, samt for en innovativ og kreativ arbejdsstyrke,
- 5) give de uddannelsessøgende viden om internationale forhold og viden som grundlag for arbejde og uddannelse i udlandet og
- 6) give de uddannelsessøgende grundlag for videreuddannelse.

Social- og sundhedsuddannelsen blev med virkning fra januar 2017 ændret fra at være en trindelt uddannelse, til at være to selvstændige uddannelser.

Formålet med omlægningen af uddannelsen har været at opnå en tydeligere profil og et højere niveau på uddannelserne, så uddannelserne i højere grad opfylder arbejdsmarkedets behov.

Udvalget har igangsat en evaluering af den nye social- og sundhedsassistentuddannelse med henblik på en vurdering af, om ændringerne har haft den tilsigtede effekt. Evalueringen forventes afsluttet medio 2021.